

Ochráňte si svoju rodinu! Informujte svojich drahých o ich zvýšenom riziku ochorenia na kolorektálny karcinóm!

Každý, kto ochorel na kolorektálny karcinóm, si musí uvedomiť, že jeho alebo jej najbližší príbuzní (rodičia, súrodenci, deti) sú ohrození zvýšeným rizikom ochorenia na kolorektálny karcinóm. Existujú samozrejme aj dobré správy: takto ohrození ľudia našťastie nie sú hračkou osudu – majú reálnu možnosť podniknúť niečo proti tomu, aby kolorektálny karcinóm u nich nevznikol. Musia preto vedieť, ktoré preventívne opatrenia majú k dispozícii a následne sa potom podrobiť vhodnému testu.

Pohovorte si s vašimi najbližšími o ich zvýšenom riziku ochorenia na kolorektálny karcinóm. Vaša rodina musí byť oboznámená o možnosti podniknúť niečo pozitívne nato, aby kolorektálny karcinóm nedostal šancu a rodina ostala zdravá.

Povzbudte svojich najbližších, aby sa nebáli s lekárom pohovoriť o existujúcich preventívnych možnostiach. Riziko ochorenia na kolorektálny karcinóm u prvostupňových príbuzných niekoho, kto toto ochorenie dostal, je dva až štyrikrát vyššie, než riziko u ľudí, kde sa takéto ochorenie u prvostupňových príbuzných nevyskytuje.

Každý, kto má v prvostupňovej rodine iba jedného člena postihnutého kolorektálnym karcinómom, by mal absolvovať kolonoskopické vyšetrenie vo veku o 10 rokov mladšom než je vek, kedy u príbuzného zistili kolorektálny karcinóm. Najneskoršie však vo veku 40 až 45 rokov.

Každý, kto má v prvostupňovej rodine viac ako jedného člena s postihnutím kolorektálnym karcinómom, by mal absolvovať prvé skriningové kolonoskopické vyšetrenie už vo veku 25 rokov.

Chápeme, že môže byť veľmi obtiažne pre Vás hovoriť o svojom ochorení a o možných dôsledkoch pre Vašu rodinu práve teraz. Uvedomte si však: ak nájdete odvahu urobiť to, pomôžete svojim deťom, súrodencom a rodičom udržať si zdravie aj naďalej.

Priložili sme Vám materiály, ktoré by ste mohli potrebovať pri informovaní vašej rodiny o ďalších potrebných krokoch.

Želáme Vám všetko najlepšie.

Za kliniku .....

Čo to znamená “zvýšené riziko ochorenia na kolorektálny karcinóm „ pre moju rodinu?

Vaša rodina sa podieľa na zvýšenom riziku ochorenia na kolorektálny karcinóm u dospeljej populácie. od 5 až do 10%. Takéto vyššie riziko familiárneho kolorektálneho karcinómu si vyžaduje uvedomenie si nasledovných skutočností:

- vaša vlastná diagnóza znamená, že vaše deti, súrodenci a rodičia majú štatisticky významne vyššie riziko možnosti ochorenia na kolorektálny karcinóm, ktoré je dva až štyrikrát vyššie než je tomu u populácie s bežným rizikom.
- toto je dôvod, pre ktorý odporúčame vašim deťom, súrodencom a rodičom, aby podstúpili svoj prvý skríning kolorektálneho karcinómu vo výrazne mladšom veku ako 50 rokov. Odporúča sa, že u ľudí, kde sa v rodine objaví iba jeden kolorektálny karcinóm, by mali pokrvní príbuzní absolvovať primárnu skríningovú kolonoskopiu medzi 40 a najneskoršie 45 rokom života.
- Ak sa však vo vašej pokrvnej rodine vyskytuje okrem vás kolorektálny karcinóm aj u viacerých príbuzných je pravdepodobné, že už ide o dedičné formy kolorektálneho karcinómu. V týchto prípadoch je potrebné, aby všetci prvostupňoví príbuzní absolvovali svoju prvú primárnu skríningovú kolonoskopiu už vo veku 25 rokov. Okrem toho by o tom mali byť informovaní špecialisti gastroenterológ a klinický genetik.

Ako mám toto všetko sprostredkovať mojej rodine ?

Drahý .....

V týchto dňoch som absolvoval skríningovú kolonoskopiu, pri ktorej mi bol zistený kolorektálny karcinóm (adenómový polyp).Počas diskusie s lekárom o mojom náleze, som sa dozvedel, že moji najbližší príbuzní - čím myslel: moje deti, súrodencov a rodičov – majú vyššie riziko ochorenia na kolorektálny karcinóm ako bežná populácia. Platí to aj na črevné polypy, ktoré sú začiatočným štádiom kolorektálneho karcinómu. Tiež ma však informoval aj o tom, že ľudia s familiárnym rizikom ochorenia na kolorektálny karcinóm si môžu toto svoje riziko zmenšiť temer na nulu, ak sa podrobia skríningu. Keďže však ľudia s takýmto familiárnym rizikom môžu ochorieť na kolorektálny karcinóm alebo polypy v ďaleko mladšom veku, lekári odporúčajú aby absolvovali svoju prvú primárnu skríningovú kolonoskopiu vo veku 40, no najneskoršie do 45 rokov.

Chcel by som ťa požiadať s plnou vážnosťou, aby si nebral toto odporúčanie na ľahkú váhu. Dozvedel som sa, že temer všetky prípady kolorektálneho karcinómu sa dajú úspešne vyliečiť ak sa zistia vo včasnom štádiu. Naliehavo ťa preto žiadam, aby si túto šancu na vyšetrenie využil a zistenie prípadného včasného nádoru alebo polypu by ti zachránilo život.

A ešte niečo: vyšetrenie samotné je absolútne bezpečné a zvládnuteľné. Zistil som sám na sebe, že niet sa čoho obávať, pretože ak je potrebné dostaneš injekciu, ktorá ťa ochráni pred akoukoľvek nepríjemnosťou počas vyšetrenia.

Čím skôr sa odhodláš tým lepšie. Nespoliehaj sa na to, že sa cítiš úplne fit.

Všetko dobré ti praje, tvoj .....

Adresy pracovísk vykonávajúcich skríningové kolonoskopie nájdete na www.krca.sk

Podľa textov pripravených expertmi na podnet Felix-Burda nadácie preložil a upravil MUDr. Rudolf Hrčka CSc. vedúci skupiny pri SGS zodpovednej za skríning kolorektálneho karcinómu na Slovensku.